

Městská knihovna v Praze

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

MAGORŮV JERUZALÉM

Ivan Martin
Jirous

Praha
2019

e-kniha

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

MAGORŮV
JERUZALÉM

/1986-1987/

Znění tohoto textu vychází z díla [Magorova summa II](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Torst v roce 2015. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Ivan Martin Jirous: Magorův Jeruzalém), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.1 z 16. 6. 2020.

OBSAH

V. L. II.	7
Živý růženec.	8
Vlastovi Třešňákovi	10
--- (Laskavá náruč I. II. III.).....	12
--- (Do Jižní Ameriky)	15
--- (Ten který se odvalil na bok)	16
--- (Naděždo, milá)	17
--- (Vějířem se rozvíjela)	19
J. K. II.	20
--- (Duben je nejkrutější I. II. III.).....	21
--- (Možná že ten, který Ti ublížil).....	24
--- (Daleko je ta tvého jména)	25
L. R.	26
--- (Nemoha chřestit šperky).....	28
Modlitba za Jana Staňka.	29
Rockerův návrat	31
Komentáře k jednotlivým textům.	32
Ediční poznámka	34

Edě Kriseové

V. L. II.

Zelení hájové naposled
zezelenají,
modré modříný naposled
zamodrají,
má lásko,
jako hory vroubíci mou vlast,
jako hory svírající v náručí mou vlast,
ach, má lásko,
jako umírající v náručí

jako umírající v náručí,
má lásko, moje vlast,
jako vlast umírající mi v náručí,
má, obklopená
modrýma horama

*Krásný vzhled je na ten Boží svět
ty modravé hory
v dálce temné doly
krásný vzhled je na ten Boží svět*

Živý růženec

Červené kuličky růžence
mezi prsty Ti proklouzávaly,
když jsem Tě pozoroval

Zrnko po zrnku
jako písek přesypající se v hodinách
klouzala zrnka Tvými prsty

Ty nemáš strach?
Já mám strach,
když Tě vidím,
pozoruje Tvé hbité prsty,
mezi kterými zrna asi – klokočí, z kterého
růžence kdysi
dělaly se,

divím se, že růžence
nemají trní,
že z hladkých semen dělají je,
že místo trny popíchání
sedí babičky, dámy, ani –

Kristova koruna byla z trnů,
ze šípků, jinak asi
jeho zmučenou hlavu stěží
by ozdobila

Má milá, promiň
vím, že se modlíš pravdivě, čistě, věrně asi
kuličky růžence proklouzávat si skrz
dlaně necháváš

Promiň

Vlastovi Třešňákoví

Tak tiše
jak se pohybují jehličky jedlí,
tak tiše se snad na světě
neděje nic.

Tak tiše
jak zašelestí uschlý pergamen,
s oslíma ušima – ne z
oslí kůže,
tak potichu – šelestivě –
snad na světě nezní nic.

Dorian Gray
se dívá do zrcadla
a vaky tuku,
vrásky kůže
jak země rádlem zbrázděná
mu připadá,

a přeslech není nutný ani,
záměna není nutná ani,
a přeslechnutí v zaslechnutí neslyšeného
nezní ani

Hynku!
Jekylle!
Viléme!
Hyde!
Jarmilo!

- - -

I.

*Laskavá náruč
Ubohého Tě k sobě
Boží přivinula
Obolavělého
Milostí
Item
Radostí zahrnula*

*Jásaly zástupy andělů
I archandělé
Řekl přece
I tento nejmenší z nás
Špatný možná před vaší tváří
Tolik mě oslavil
Ejhle*

II.

Láska pak ubohého zahrnula tolik že slzy utrpení

Utopením mu hrozily že

Boží náruč

Obolavělému

Milostí tolik otvírala se

I

Ráj mu nabízela

Já tě nevydám té sběři

Ibiškem zastíním Tě

Řekou ochladím

I sám Ti nabídnu kousek svého

Šťěstí

Tady před ním

Ejhle

III.

Louskáček ořech drží pevně

Ukořistěný v náruči

Běda skořápce která

Ochotně neotevře se

Milosti

Item

Ráně v ní zející nepomůže

Jamku vyhloubit ve skořápce

I přelít

Řeku skořápkou do řeky jiné

Item

Šťěstí v dlani

Té dlani druhé nepodat

Ejhle

- - -

Do Jižní Ameriky
umístil orchideje
divoké žhavé
po stromech pnoucí
nám dal vstavače
tiché
klidné
v mokrých místech

Hada
ovinul kolem stromu

A Evu nechal svlečenou
jenom v ráji
I když bychom někdy
potají
jako v ráji je vidět chtěli

- - -

Ten který se odvalil na bok
aby Ti uvolnil místo k spánku
možná miloval Tě víc než já

Ten který poodstoupil
pod křížením klenby
abys uviděla monstranci
již stejně on rád by uviděl
možná miloval Tě víc než já

Ten který roztlačil Tvoji loďku
a se sandály a lýtky mokřými naskočil
za Tebou
možná miloval Tě víc než já

Možná

- - -

Naděždo, milá,
Osipe,
před chvílí jsem přišel domů
do malého domečku a z pánve jedl jsem
vajíčka

Vzpomněl jsem si, jak Tě zatýkali
a poslední vajíčko přikoulela Tvoje Naděje k Tobě,

Bože můj, ohlédl jsem se do otevřených dveří špajzu,
kde na policích jsou konzervy fazolí,
pytlíky mouky,
sardinky,
čočka,

ach, Osipe, který se na mne díváš,
můžeš mi odpustit, že mám co jíst?

Odpouštíš mi, že mám co jíst?

Odpouštíš mi, že jím,
umlkly lesy,
kolem Panny Marie Olšanské vytvářejí smetiště,
pomněnky
a rozrazil modrý jak oči Panenky Marie,
modrý jak její plášt',
modrý jak můj pláč
tichý nad tím, co jsem začal říkat z počátku

této básně, jejíž začátek jsem zapomněl,
modrá, moje milá modrá jak řeka,
studená

voda

- - -

Vějířem se rozvíjela
sledována očima lásky,
kartami v rukou se rozdávala,
vlhká,
milovaná,
ovanutá vějířem po milování,

knihou se rozvíralo
její místo
pod temným,
vítr listoval jejím
místem
pod temným,
milováním

J. K. II.

Zlatí satané
střásali listí
osik, limb, topolů
a lip,

na každém listě urputně se držel
bleděmodrý, závistivý
cherubín,

zbledlí motýli
s žebříku sklepávali
příčle pelu
na záda žab

nože tupě čněly k hrotům věží

- - -

T. S. Eliotovi

I.

Duben je nejkřutější
z dálky slyšet chvění dubového bubnu
třesení,
čert okusuje listy,
Jan Werich drží ho
v náručí

kdyby Ezra z mrtvé země klíčil,
k zasmání není
Tomáši
rány k prstům ponoření,
prach k posypání

V přesýpacích hodinách
neklidně zrníčka se vrtí

II.

Přišel jsem spát ne s tou,
kterou mám rád,
s jejím umírajícím
tam, kde se střídám
v střídavém loži
s tou

Uviděl jsem kočku
s modrými obrisy,
s ocasem spleteným v preclík
Tak
dává Pán najevo zavinití

Musím si vyhledat v Agrippovi
symboliku čísla osm

III.

Vrtí se sypátko nedočkavé
nezaschlého inkoustu
nemohoucí se dočkat

Milostný dopis k
odeslání Ti chystám,
milá,
sedící klidně před zrcadlem
s očními stíny

Ach,
umbra, siena pálená,
caput mortuum

Nepolíbím Tě
olizuje známku,
olizuje známku

Tě nepolíbím
nepokoušeš mne svými rty
po straně zoubků známky

Zbytek slin zasypu
sypátkem nedočkavým

- - -

Možná že ten, který Ti ublížil,
zapomenul na utrpení, které
Ti způsobil, dřív
než ozvuk toho ublížení,
které vyvolal,
jako skleněná tříšť dolehl
k němu

Pak
z magnólie bílým utrženým
květem ošetřil si ústa

- - -

*Daleko je ta tvého jména
A miloval jsem ji bezejmenná
Nikým nemilovaná teď možná
Au*

L. R.

Filipu Topolovi

Věc podivná děla se v povětrí
Lady Godiva rybu držela
v náručí
rozpuštěnými vlasy
laskala lesklou rybu asi

Rolety v oknech stažené
za nimi v dusnu nedýchající
ani prstíčkem díru netroufající si
vyšťourat a jen si
klekali k modlitbě za svou paní

Tolik šupin ryb k spočítání
a tolik zlata slunce na nich

Podivnější stalo se pod zemí
macarát samá skvrna bledá
ze svého lože vztyčil se před klekáním
koně uchoпил do svých pracek
i s divnou vlasy oděnou paní
i s tam tou leklou v jejích dlaních

Však nejdivnější stalo se na zemi.
Otisky kopyt v blátě,
nad nimi
zbylý třpyt šupin opar chvěl se
šum křídel motýlích

kde pel se těžce snášel, padal
pel zrnko po zrníčku
zaválo otisk kopyt v blátě,
nad kterým opar...

- - -

Nemoha chřestit šperky,
šperháky zachrastím.
Zachrastím roštím,
zapálím klestí,
nešťěstí znavené usedne osaměle
mi na ramena

Z lahve džin vyleze,
pohladí mne,
vydrží se mnou

Modlitba za Jana Staňka

I.

Tak když náš život do svých dlaní
ukládáš Ty a naše Paní

II.

Nemusí být vyslyšena modlitba
chatrného,
ale přece se nedíváš na víru prosícího, než
na jeho prosbu se dívej,
oroduju za Jana Staňka, Pane!
Odpust' mi, že se zapomínám ráno modlit, a že
když se ráno modlím, zapomínám na ty, za které
se mám modlit,
Pane Bože, Honza Staněk je zbit v předpekli,
vymyslel sis ten díl předpekli proč,
pro lásku Tvoji, Bože, sv. Huga z Lincolnu
a sv. Huga Grenobelského,
sv. Bruna a všech dosud nepojmenovaných ve
Valdicích umučených
svatých, proč sis vyvolil Honzu Staňka za svůj
nástroj?
Prosím tě, Bože, nenech zabít Honzu Staňka.
Prosím tě, pokud ho zabijí, přijmi ho do svého
království bez výhrad

III.

K Tobě se obracím, svatá Panno,
protože nebylo slýcháno, aby ses od nás odvrátila,
kdož jsme Tě prosili o pomoc.

Všechna svá přispění a pomoci pro mne
vem zpátky,
za Jana Staňka prosím,
obklop ho svojí náručí,
ošetři ho svojí náručí,
svojí náručí ošetři ho, polaskej a zhoupej a
zaviň ho do své lásky,
přimluv se u svého Pána a Syna
za Jana Staňka

IV.

Nemusí být
vyslyšeny prosby chatrného prosícího,
za chatrnost může se skrýt nedbale prosící,
uvinuls mi oprátku z břechťanu zeleného pro
vyhnutí se prosbám:
Bože, osvobod' Jana Staňka, v peci ohnivé
roztav katry

V.

Ale chatrného prosba
vyslyšena nebude leda bys Bože odpustil mi

Rockerův návrat

*Věnováno Petrovi a Dagmar Kadlecovým
v upomínku na II. rockerský zájezd*

Konečně zase doma.
Zahrada zarostlá.
Kopřiva dvoudomá,
lebeda,
chybí jen otep indiga
na provaz konopný.

V maštali žíznivý kůň
a kočka sere v lilijích.
V kuchyni holka asijská
smutně a výhružně očima zablýská.
A v krvi líh.

Podáváš čertu prst
a on ti žere z ruky,
hlasivky odumřely v krku.

Jak moudrý Voskovec byl,
teprve teď opravdu víš.
Doma jseš tam, kde se oběsíš.

Komentáře k jednotlivým textům

V. L. II.

Poslední verš předposlední strofy zní v některých vydáních: „modrými horami“;

xxx (Laskavá náruč) I. II. III.

Akrostich skrývá jméno Lubomíra Jiřiště, autorova přítele z Telče, rockera, který zemřel mladý;

xxx (Ten který se odvalil na bok)

3. verš v 2. strofě sh. opravil autor „abys uviděl monstranci“ na „abys uviděla monstranci“;

Duben je nejkrutější

1. verš sh. je citací počátečních slov v Eliotově poémě Pustina: „Duben je nejkrutější měsíc, rodí / šeříky z mrtvé země / mísí vzpomínku s touhou...“ (překl. Jiřího Valji); viz T. S. Eliot: Pustina a jiné básně, Praha 1967, s. 64;

V pův. smz. i v dalších vydáních zní verš takto: „nepokoušeš mě svými rty“;

L. R.

5. verš sh.: „lesklou rybu“ a 5. verš zd.: „i s tam tou leklou“: v některých opisech chybně sjednocováno na „lesklou“;

Modlitba za Jana Staňka

Publikace tohoto textu ve Vokně č. 12 [1987] je doprovázena redakční poznámkou: „Ve valdickém vězení je v současné době umístěn na trestním (III.) oddělení JAN STANĚK, kterého vyprovokoval

příslušník tzv. sboru nápravné výchovy (bachař) k oprávněné sebeobraně. Jsme přesvědčeni, že Jan Staněk je v akutním nebezpečí smrti. Na III. oddělení jsou časté ‚sebevraždy‘ vězňů – důsledek nesnesitelného soustavného fyzického a psychického týrání.“

Ediční poznámka

V našem vydání Jirousových básnických i prozaických textů, jak byly editorsky uspořádány Martinem Machovcem pro knižní publikaci *Magorova summa* z roku 2015 v nakladatelství Torst, z níž vycházíme, nejsou zahrnuty komentáře k původu a vydávání jednotlivých děl, jmenný rejstřík, seznam výběrové literatury. Připojeny jsou pouze poznámky k jednotlivým textům, přibližující čtenáři pozadí jejich vzniku a vysvětlující některé zmiňované skutečnosti.

Hlubší zájem o uměleckou tvorbu Ivana M. Jirouse uspokojí bohatý poznámkový aparát obsažený ve 3. svazku *Magorovy summy*, jenž je výsledkem záslužné precizní badatelské práce Martina Machovce a na který našeho čtenáře odkazujeme.

Redakce MKP

Ivan Martin Jirous **Magorův Jeruzalém**

Edice Čeští básníci 20. století
Redakce Slávka Járová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.1 z 16. 6. 2020

ISBN 978-80-7602-380-2 (epub)
ISBN 978-80-7602-381-9 (pdf)
ISBN 978-80-7602-382-6 (prc)